

Quickscan natuurtoets Hamalandhal te Lichtenvoorde

Een inventarisatie van beschermde flora en fauna

Rapportnummer: o884

Quickscan natuurtoets Hamalandhal te Lichtenvoorde

Een inventarisatie van beschermde flora en fauna

ZELHEM, NOVEMBER 2008

RAPPORTNUMMER 0884

PROJECTNUMMER 1086

OPDRACHTGEVER

Gemeente Oost Gelre | Postbus 17 | 7130 AA Lichtenvoorde

Contactpersoon: Mevr. E. Hiddink

OPDRACHTNEMER

Stichting Staring Advies | Dr. Grashuisstraat 8, 7021 CL Zelhem | T 0314 641910 | F 0314 641909 |
info@staringadvies.nl | www.staringadvies.nl | Auteur: ing. R. Boerboom

Inhoudsopgave

1	Inleiding en doel	3
2	Beschrijving van het gebied en de geplande werkzaamheden	4
3	Het ecologisch onderzoek	7
3.1	Methode	7
3.2	Resultaten	8
4	Wettelijke consequenties, toetsing aan de Flora- en faunawet	10
5	Conclusie	12
5.1	Consequenties Flora- en faunawet	12
	Bijlage 1 KISAL gegevens	13
	Bijlage 2 Gegevens Natuurloket	14
	Bijlage 3 Impressie plangebied	15
	Bijlage 4 Flora- en faunawet	16

1 Inleiding en doel

De gemeente Oost Gelre is van plan om einde 2008 te starten met een procedure om het bestemmingsplan voor dit gebied te wijzigen. De huidige wetgeving verlangt een gedegen onderzoek naar flora en fauna in verband met de zorgplicht die de Flora- en faunawet een plannenmaker oplegt. Mevrouw Hiddink van de gemeente Oost Gelre heeft daarom Stichting Staring Advies gevraagd om een natuuronderzoek uit te voeren in de vorm van een quickscan. Dit is een vorm van verkennend natuuronderzoek dat op korte termijn en in een kort tijdsbestek kan worden uitgevoerd. Het heeft als voordeel dat bijvoorbeeld planologische procedures niet onnodig worden vertraagd

Het doel van de quickscan is om snel te inventariseren of door de geplande werkzaamheden schade kan ontstaan aan populaties van beschermde soorten flora en/of fauna, en hoe deze schade beperkt of gecompenseerd kan worden.

Tijdens de uitvoering van het verkennende natuuronderzoek is het voorkomen van beschermde soorten planten en dieren op de locaties nagegaan. Daarnaast is onderzocht op welke wijze de plannen voor de locatie in overeenstemming gebracht kunnen worden met hetgeen bepaald is in de Flora- en faunawet.

Dit rapport is opgesteld conform het voorschrift zoals opgenomen in het aanvraagformulier "Aanvraag ontheffing, ingevolge artikel 75, vierde lid, onderdeel C, Flora- en faunawet (Ontheffing voor ruimtelijke ingrepen)".

2 Beschrijving van het gebied en de geplande werkzaamheden

Gegevens plangebied

Locatie:	Hamalandhal (sporthal)
Plaats:	Lichtenvoorde
Gemeente:	Oost Gelre
Provincie:	Gelderland

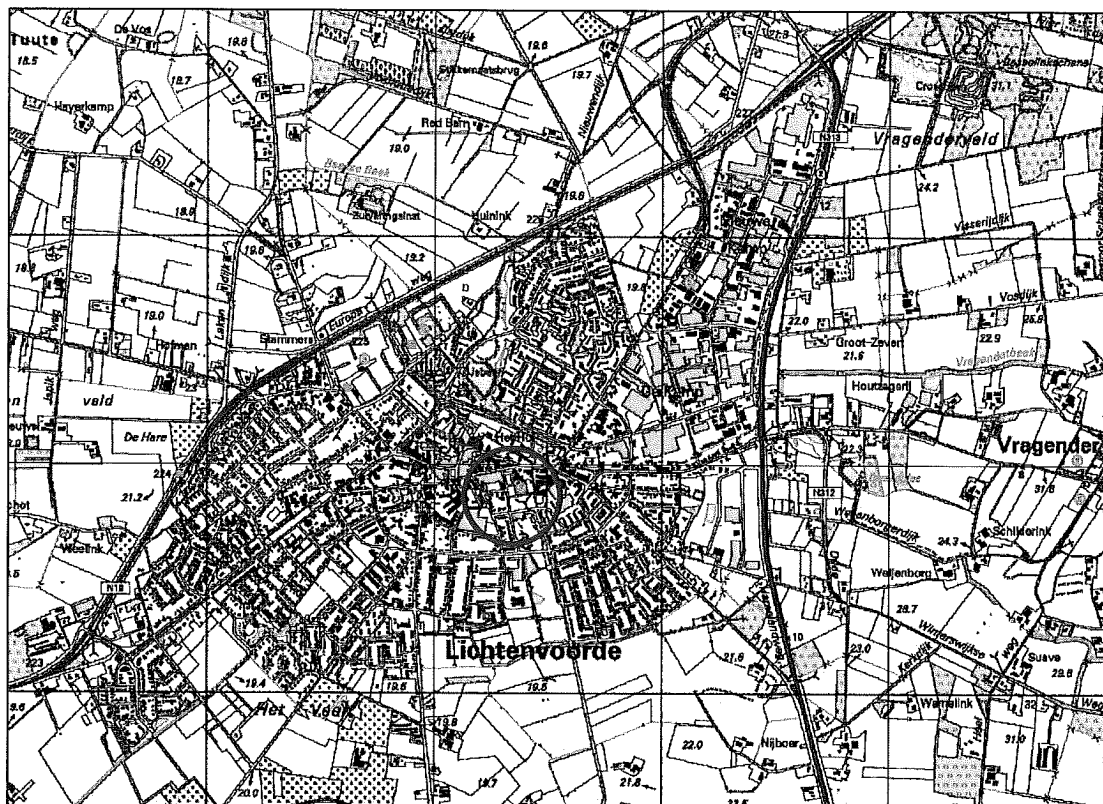
Beschrijving van het plangebied

Het plangebied ligt binnen de bebouwde kom van Lichtenvoorde en wordt grotendeels omgeven door bebouwing (dorpshuis Den Diek, woonhuizen, industrie en kantoorpanden), het zuidelijke deel grenst aan een stadspark (Wentholtpark) met hoogopgaande beplanting en gazons (zie figuur 1). De planlocatie (zie figuur 2) wordt ingenomen door een sporthal met omliggende beplantingen, parkeerterrein en een sportveld (voormalig rugbyterrein).

De aanwezige beplanting wordt in hoge mate gedomineerd door exoten. Natuurlijke opslag of aanplant van inheems plantmateriaal is beperkt aanwezig. De beplanting is grotendeels laag (tot 2 meter) met enkele overstaanders (o.a. Hollandse iep, ginkgo, gewone es en moseik). De aanwezige kruidlaag is soortenarm met voornamelijk soorten van voedselrijke omstandigheden en verstoring (tredplanten). De grazige gedeelten (gazons en sportveld) worden intensief onderhouden en zijn zeer soortenarm.

Geplande werkzaamheden

Het plan is om op de planlocatie van de huidige sporthal te slopen en twee nieuwe sporthallen te bouwen.

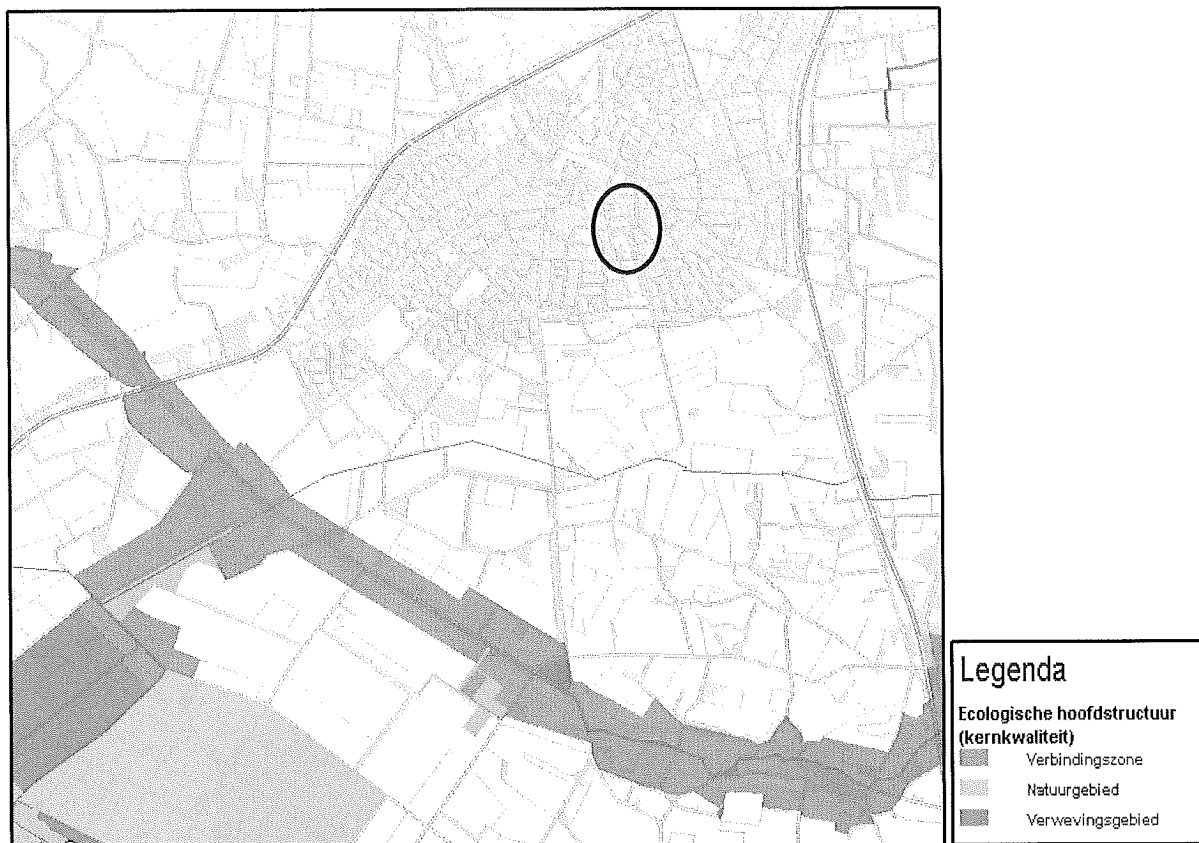
Figuur 1. Ligging van het plangebied.

Figuur 2. Luchtfoto van het plangebied.

Beschermde status plangebied

Het plangebied heeft geen beschermde status in het kader van de Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn of de Natuurbeschermingswet en maakt geen onderdeel uit van de Ecologische Hoofdstructuur (zie figuur 3). Het plangebied ligt op ruime afstand (meer dan 500 meter) van de EHS. Door de afstand en de aard van de werkzaamheden, zijn nadelige effecten voor, tijdens en na inrichting van het plangebied op dit EHS gebied niet te verwachten.

Figuur 3. Ligging Ecologische Hoofdstructuur ten opzichte van het plangebied.

3 Het ecologisch onderzoek

3.1 Methode

Het verzamelen van gegevens heeft op twee manieren plaatsgevonden: via literatuuronderzoek en er is gericht veldonderzoek uitgevoerd.

Literatuuronderzoek

Het literatuuronderzoek omvat twee onderdelen:

1. het beschrijven van relevante onderdelen/passages uit de wet en eventuele jurisprudentie
2. het verzamelen van bestaande verspreidingsinformatie van beschermde soorten.

Voor dit laatste onderdeel is de databank van Stichting Staring Advies geraadpleegd op het voorkomen van beschermde soorten. De basis hiervoor (KISAL, Kennis en Informatie Systeem voor Achterhoek en Liemers), wordt gevormd door een in eigen beheer ontwikkelde toepassing gevuld met waarnemingen van individuele Flora- en faunasoorten. Deze waarnemingen zijn verzameld door diverse vrijwilligers en werkgroepen uit de regio. Daarnaast zijn eigen waarnemingen uit diverse onderzoeken in de databank opgenomen. Dit betreft unieke waarnemingen die vaak niet in andere databanken (zoals het Natuurloket) aanwezig zijn. Bovendien zijn ze vastgelegd op detailniveau, zodat ze direct relevant zijn voor wettelijke procedures. Eveneens zijn de gegevens van Het Natuurloket geraadpleegd.

Veldonderzoek

Het plangebied is door een onderzoeker van Stichting Staring Advies onderzocht om de aanwezige biotopen te kunnen beschrijven, om een inschatting te kunnen maken van de mogelijk aanwezige beschermde soorten en incidentele waarnemingen te kunnen doen van beschermde flora en fauna.

Onderzoeker: S. Wamelink

bezoekronde	datum	tijd	Weersomstandigheden
1	02-okt-08	16:00- 17:10	Droog, 16 °C, wind 3 Bf

3.2 Resultaten

Deze paragraaf bespreekt de resultaten van het bronnenonderzoek en de quickscan naar flora en fauna.

3.2.1 Bronnenonderzoek

KISAL

Met het bronnenonderzoek en met behulp van de waarnemingendatabank KISAL van Stichting Staring Advies (zie bijlage 1), zijn een aantal waarnemingen van beschermde vogelsoorten in het plangebied vastgesteld. Het betreft de soorten boomklever, braamsluiper en scholekster. De boomklever en braamsluiper zijn buiten de grenzen van het plangebied waargenomen. De scholekster betreft een broedgeval op het dak van de sporthal. Waarnemingen van overige beschermde soorten zijn niet gevonden.

Natuurloket

Het onderzoeksgebied valt binnen het kilometerhok: 236-444 . Het Natuurloket (zie bijlage 2) geeft voor dit kilometerhok melding van één licht beschermde plantensoort (Flora- en faunawet tabel 1) en één beschermde vogelsoort. Het is niet bekend om welke beschermde soorten het gaat. Het gebied is slecht tot niet onderzocht op de meeste soortgroepen.

3.2.2 Veldonderzoek

Flora

Op de locatie zijn slechts enkele (zeer) algemene soorten aangetroffen. Er zijn geen beschermde plantensoorten aangetroffen. De enige beschermde soort die mogelijk voorkomt in het plangebied is brede wespenorchis (Flora- en faunawet tabel 1). Deze soort is echter gedurende het veldbezoek niet aangetroffen.

De kruidlaag onder de aanwezige struiken en bomen is relatief soortenarm met onder andere grote brandnetel, gewone paarse bloem, slipbladige ooievaarsbek, ridderzuring, zwarte nachtschade, straatgras, kleeftkruid, akkerdistel, klein knopkruid, Canadese fijnstraal en klimop. Verder is er spontane opslag van onder andere gewone vlier en gewone es aanwezig. De vegetatie in de grazige gedeelten van het plangebied bestaat uit engels raaigras met straatgras, madeliefje, gewone brunel en witte klaver.

Broedvogels

Tijdens het onderzoek zijn enkele soorten vogels aangetroffen: merel, houtduif, grote bonte specht, groenling, tijaft, winterkoning en Turkse tortel. De opgaande vegetatie rondom de sporthal is geschikt broedgebied voor diverse algemene vogelsoorten. Op het dak van de sporthal broedt sinds circa 5 jaar een Scholekster (mond. meded. S. Wamelink). De KISAL-gegevens bevestigen dit.

Zoogdieren

Tijdens het veldbezoek zijn geen (sporen van) zoogdieren aangetroffen. Het incidentele gebruik van het plangebied door soorten als veldmuis, mol, haas, konijn, steenmarter, bunzing, vos en egel is te verwachten.

Vleermuizen

De verwachting is dat er geen verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig zijn. Er zijn op de locatie geen bomen aanwezig met geschikte holten die als verblijfruimte kunnen fungeren. Ook de sporthal is ongeschikt als verblijfplaats voor gebouwbewonende vleermuizen. Het plangebied is matig geschikt als jachtgebied voor soorten als gewone dwergvleermuis en laatvlieger.

Overige soortgroepen

Amfibieën

Amfibieën zijn tijdens het veldbezoek niet aangetroffen. Geschikt voortplantingsbiotoop is niet aanwezig door het ontbreken van water.

Reptielen

Geschikt leefgebied ontbreekt voor deze soortgroep in het plangebied; reptielen zijn hier niet aangetroffen en ook niet te verwachten.

Vissen

Vissen zijn tijdens het veldbezoek niet aangetroffen. Geschikt leefgebied is niet aanwezig door het ontbreken van water.

Ongewervelden

Beschermden ongewervelden (dagvlinders/libellen etc.) zijn hier niet aangetroffen en ook niet te verwachten. Geschikt leefgebied ontbreekt voor de beschermde soorten van deze soortgroepen.

4 Wettelijke consequenties, toetsing aan de Flora- en faunawet

De effecten op de flora en fauna en de wettelijke consequenties zijn ingeschat aan de hand van de geplande werkzaamheden.

Sinds 1 maart 2005 is een nieuwe AMvB van kracht waarin de vrijstellingen worden geregeld met betrekking tot artikel 75 van de Flora- en Faunawet (Ff-wet). Deze AMvB bestaat uit 3 tabellen waarbij tabel 1 soorten de lichtste bescherming en tabel 3 de zwaarste bescherming genieten (zie bijlage 4). Voor tabel 1 soorten betekent dit dat voor ruimtelijke ontwikkelingen als dit inrichtingsplan geen ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet hoeft te worden aangevraagd.

Flora

In het plangebied zijn geen streng beschermde plantensoorten aangetroffen. Deze worden ook niet verwacht. Het natuurloket maakt een melding van één Flora- en faunawet soort. In KISAL zijn geen waarnemingen van beschermde plantensoorten gevonden. Tijdens het veldbezoek zijn eveneens geen beschermde soorten waargenomen. De licht beschermde brede wespenorchis kan op de locatie voorkomen. Deze soort staat vermeld in Tabel 1 Flora- en faunawet waardoor een vrijstelling geldt bij ruimtelijke ontwikkelingen.

Broedvogels

In het gebied zijn enkele vogelsoorten aangetroffen die mogelijk in het gebied kunnen broeden. Daarnaast is bekend dat er sinds enkele jaren scholeksters broeden op het platte dak van de sporthal. Alle waargenomen en te verwachten vogelsoorten zijn beschermd krachtens de Flora- en faunawet en de Vogelrichtlijn. Ontheffing voor deze diergroep is niet mogelijk. Dit betekent dat het verstoren, verontrusten, doden en anderszins nadelig beïnvloeden van deze soortgroep niet is toegestaan. Voor vogels geldt dat deze tijdens de broedperiode het meest gevoelig zijn voor verstoring. De rest van het jaar zijn zij flexibeler en is de kans op nadelige effecten door de werkzaamheden voor de individuen aanzienlijk minder. Hierdoor is het raadzaam met de werkzaamheden te starten buiten het broedseizoen. Als de werkzaamheden in volle gang zijn bij aanvang van het broedseizoen, is het verstoringseffect op (broed)vogels minimaal. Het broedseizoen ligt, afhankelijk van de weeromstandigheden, ruwweg tussen 15 maart en 15 juli. Voor broedende vogels buiten deze periode geldt hetzelfde beschermingsregime.

Zoogdieren

Tijdens het veldonderzoek zijn geen (sporen van) zoogdieren waargenomen. Soorten die verwacht kunnen worden staan, met uitzondering van de steenmarter, allemaal vermeld in tabel 1 en zijn daarmee licht beschermd. Bij ruimtelijke ingrepen geldt voor deze soorten automatisch de vrijstellingsregeling. Het voorkomen van de strenger beschermde steenmarter (tabel 2) is alleen ontheffingsplichtig wanneer er vaste verblijfplaatsen aanwezig zijn of dieren fysiek geschaad worden. Hiervan is binnen het plangebied geen sprake en is ook niet te verwachten.

Vleermuizen

Alle soorten vleermuizen staan vermeld in tabel 3 en de Habitatrichtlijn. Dit betekent dat alle vleermuissoorten streng beschermd zijn. Het plangebied is mogelijk in gebruik als jachtgebied. Een alternatief jachtgebied is in de directe omgeving voorhanden (Wentholtpark en omgeving Het Hof). Verblijfplaatsen van vleermuizen zijn niet aangetroffen en worden ook niet verwacht. Aanvullend onderzoek is niet noodzakelijk voor deze soortgroep.

Overige diersoorten

Amfibieën, reptielen, vissen of ongewervelden zijn niet aangetroffen. Gezien het ontbreken van voldoende geschikt leefgebied zijn beschermde amfibieën, reptielen, vissen en ongewervelden niet te verwachten op de planlocatie.

5 Conclusie

Dit rapport geeft de resultaten van een quickscan natuurtoets voor de locatie Hamalandhal in Lichtenvoorde. Voor het onderzoek is een veldbezoek uitgevoerd door een medewerker van Stichting Staring Advies. Hierdoor is een goede indruk gekregen van de aanwezige flora en fauna en de mogelijke waarden van het gebied. Deze indruk wordt bevestigd door de gecombineerde gegevens uit KISAL en van het Natuurloket.

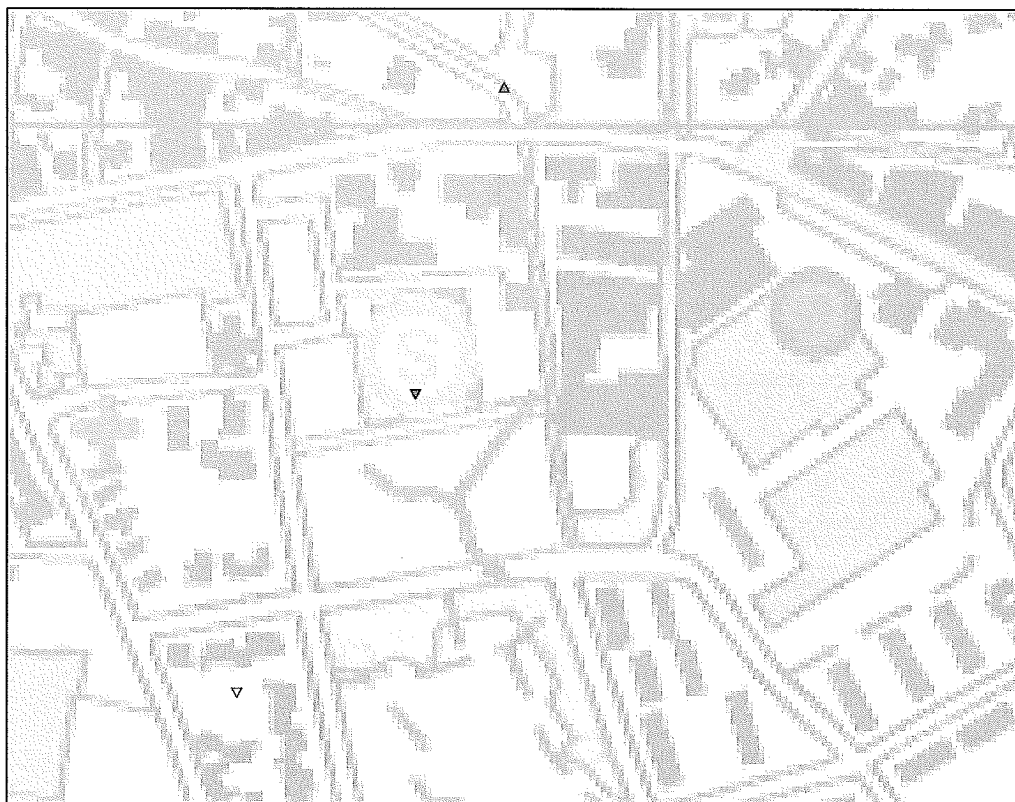
5.1 Consequenties Flora- en faunawet

Tijdens de quickscan zijn enkele beschermde vogelsoorten waargenomen die bescherming genieten krachtens de Flora- en faunawet. Op het dak van de sporthal broeden scholeksters. Mogelijk broeden er nog een aantal vogelsoorten binnen de grenzen van het plangebied. Voor broedende vogels wordt geen ontheffing verleend. Wanneer werkzaamheden buiten het broedseizoen worden gestart is de verstoring minimaal en kunnen de geplande ingrepen uitgevoerd worden zonder verstoring van broedende vogels.

Tijdens de quickscan zijn geen waarnemingen van overige beschermde soorten gedaan. Het is aannemelijk dat er enkele algemene, tijdens de quickscan niet waargenomen, beschermde planten en zoogdieren in het gebied voorkomen. Deze soorten (Flora- en faunawet, tabel 1) vallen allemaal onder de vrijstellingsregeling bij ruimtelijke ingrepen.

Aanvullend onderzoek of het aanvragen van een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet is niet noodzakelijk.

Bijlage 1 KISAL gegevens

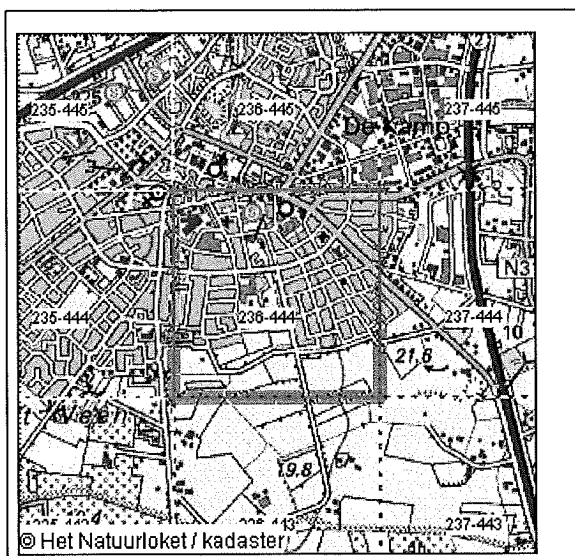

▼ Scholekster

▼ Braamsluiper

▲ Boomklever

Bijlage 2 Gegevens Natuurloket

Rapportage voor kilometerhok X:236 / Y:444

Soortgroep	FF1*	FF23*	FF vogels	Hrl*	RL*	Volledigheid*	Detail*	Actualiteit*
Vaatplanten	1					slecht	-	1975-1990
Mossen						niet		1997-2007
Korstmossen						niet		1992-2007
Paddestoelen						niet		1992-2007
Zoogdieren						matig		1997-2007
Broedvogels			1			goed	0%	1996-2007
Watervogels						niet		96/97-06/07
Reptielen						niet		1992-2007
Amfibieën						niet		1992-2007
Vissen						niet		1992-2007
Dagvlinders						redelijk		1998-2008
Nachtvlinders						niet		1980-2008
Libellen						niet		1993-2007
Sprinkhanen						niet		1993-2007
Overige ongewervelden						niet		1993-2007

Landelijke vegetatiedatabank: [gegevens inzien van dit hok](#)

Bijlage 3 Impressie plangebied

Bijlage 4 Flora- en faunawet

Sinds 1 april 2002 is de Flora- en faunawet van kracht. Deze wet beschermt planten en dieren tegen negatieve invloeden en bevat hiervoor diverse concrete verbodsbepalingen:

- beschermde inheemse dieren mogen niet verstoord, gevangen of gedood worden;
- beschermde inheemse plantensoorten mogen niet vernield, beschadigd of ontworteld worden;
- nesten, rustplaatsen en voortplantingsplaatsen van beschermde soorten mogen niet verstoord of vernield worden.

De Flora- en faunawet kent drie verschillende beschermingsregimes. Hiertoe zijn de beschermde planten en dieren onderverdeeld in drie categorieën (zie tabel 1), elke categorie kent een eigen beoordelingstoets voor ontheffingverlening.

Tabel 1. Beschermingsregimes Flora- en faunawet.

Beschermde flora en fauna	Zonder gedragscode	Met gedragscode
Algemene soorten (tabel 1 ff-wet)	Algemene vrijstelling	Algemene vrijstelling
Overige soorten (tabel 2 ff-wet)	"Lichte" toets	Vrijstelling
Streng beschermde soorten (tabel 3 ff-wet)	"Uitgebreide" toets	"Uitgebreide" toets

In de tabel wordt melding gemaakt van de gedragscode. In een gedragscode is opgenomen hoe werkzaamheden worden uitgevoerd zodanig dat schade aan beschermde soorten wordt voorkomen of tot een minimum wordt beperkt. Wanneer bij uitvoering van de werkzaamheden gehandeld wordt volgens de gedragscode, en dit ook aangetoond kan worden, geldt een vrijstelling of lichtere toetsing (zie tabel 1). De gedragscode moet wel door de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit goedgekeurd zijn, alvorens deze een wettelijke status heeft. In het plangebied is geen gedragscode van toepassing.

Algemene vrijstelling (tabel 1)

Veel soorten die in de Flora- en faunawet zijn opgenomen, komen in Nederland algemeen voor. Voor verstoring van deze soorten bij uitvoering van werkzaamheden in het kader van bestendig onderhoud, beheer of gebruik, of bij ruimtelijke ontwikkeling of inrichting, geldt een algemene vrijstelling en is dus geen ontheffing nodig.

"Lichte" toets (tabel 2)

Wanneer soorten uit de tweede categorie negatief beïnvloed worden en niet gehandeld wordt volgens een gedragscode, geldt bij de ontheffingsaanvraag de "lichte" toets. Hierbij moet aangetoond worden dat de werkzaamheden er niet toe mogen leiden dat het voortbestaan van de soorten in gevaar wordt gebracht.

"Uitgebreide" toets (tabel 3, soorten van de Habitatrichtlijn)

Ontheffingsaanvragen voor streng beschermde soorten worden volgens een uitgebreide toetsing beoordeeld. Niet alleen moet worden aangetoond dat de werkzaamheden het voortbestaan van de soort niet in gevaar brengen, tevens moet worden aangetoond dat er geen

bevredigend alternatief voor de activiteit is en deze dwingende redenen van groot openbaar belang (met inbegrip van redenen van sociale of economische aard) dan wel het milieu dient. Werkzaamheden die niet vallen onder de noemer natuurbeheer moeten bovendien zodanig worden uitgevoerd dat er sprake is van zorgvuldig handelen. Dit houdt in dat er geen “wezenlijke invloed” op beschermde soorten is en dat schade aan de soorten zoveel mogelijk wordt voorkomen, bijvoorbeeld door het nemen van mitigerende en/of compenserende maatregelen.

Zorgplicht (art 2 Flora- en faunawet)

Naast bovenstaande verplichtingen voor beschermde soorten geldt bovendien voor alle soorten, plant en dier, de zogenaamde zorgplicht. In de zorgplicht is opgenomen dat alle planten en dieren een intrinsieke waarde hebben en onvervangbaar zijn. De zorgplicht is een fatsoenseis en houdt in dat bij menselijk handelen voldoende zorg in acht genomen wordt om in het wild levende planten en dieren zoveel mogelijk te beschermen.

